

VIJESTI

GLAGOLITIKA U FOTOTEKAMA JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE U ZAGREBU

Još razmjerno nedavno, prije drugoga svjetskoga rata, nije se kod nas moglo govoriti o fototekama, koje bi sadržavale znanstvenu, stručno i sustavno prikupljenu građu (cijele rukopise i kodekse) na filmu ili u fotokopijama. Kao i tolike druge korisne uredbe u svijetu, i te su fototeke kod nas iznikle iz nužde, i tek, kao što obično biva u životu, ono što je počela stvarati slijepa nužda, počeo je poslije, kada je ona prestala, dalje razvijati ljudski um. Nuždu, o kojoj je ovdje riječ, rodila su ratna razaranja i strah, da nam bombardiranje, kojemu je bila izvrgnuta i naša zemlja, i okupatori, koji su po njoj harali, ne unište i ne odnesu mnoge vrijedne spomenike naše kulturne prošlosti, koji su se čuvali u arhivima i trezorima naših najviših naučnih ustanova. Taj strah učinio je, da se organizirano pristupilo fotografiranju najvažnijih rukopisa i inkunabula, ne bi li se, ako kojom nesrećom propadnu ili nestanu originali, sačuvale bar njihove kopije. Nije to bilo lako, jer je rukopisa bilo mnogo a sredstava malo, ali što se moglo, učinilo se.

Poslije rata, kada je nestalo neposredne opasnosti od bombardiranja i od okupatora, taj se rad nastavio. Vidjelo se, da u onom, što je

stvorila nužda, ima koristi: da se rukopisi, kada se po njima lista i iz njih ispisuje, s vremenom troše i kvare, i da bi najbolje bilo, da se za dulje upotrebe čitaocima uopće ne daju originali nego njihove kopije, a originali da se konsultiraju samo, ako je na snimkama nešto nejasno ili nešto zamrčeno. To je dovelo do toga, da su naše najviše naučne ustanove odlučile, da malo pomalo, s vremenom, sve svoje važnije kodekse fotografiraju i u fotografijama (na filmu ili u fotokopijama) stavljaju na raspolaganje znanstvenim radnicima za naučni rad. Od te već tako praktički proširene potrebe trebao je samo još jedan korak, da se dođe do spoznaje, kolika bi bila korist za našu nauku i koliko bi pomoglo njezin razvitak, kad bismo imali — na filmu ili u fotokopijama — na jednom mjestu sabrane i sve važnije rukopise, koji se odnose na našu kulturnu i političku prošlost, a nalaze se u različnim arhivima i knjižnicama u unutrašnjosti i u inozemstvu.

Na taj način, postupno i prirodno, uz izdašnu pomoć i puno razumijevanje narodnih vlasti, pristupilo se u posljednje vrijeme prikupljanju i sređivanju fototeka u okviru Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i u okviru Sveučilišne knjižnice u Zagrebu (a zadatak, da osnuje takvu fototeku, ima i naš Staroslavenski institut). Te su zbirke zasa-

da još razmjerno skromne i u po-
čecima svoga razvitka, ali ipak po
svojem sadržaju one već sada zna-
če veliku pomoć našoj nauci. Kod
toga uz nastojanje naučnih surad-
nika u tim ustanovama osobito tre-
ba istaknuti veliko razumijevanje,
koje je za taj rad pokazao slavist
i istaknuti javni radnik Ivo Frol, či-
jom je zaslugom Sveučilišna knji-
žnica došla do dragocjenih mikro-
snimaka naših najvažnijih glagolj-
skih kodeksa iz inozemstva.

U pregledu važnijih glagoljskih
spomenika (zasada samo rukopisnih
i samo čitavih kodeksa, bez fragme-
nata), koji se sada nalaze u foto-
tekama Historijskoga instituta Ju-
goslavske akademije i Sveučiliš-
ne knjižnice u Zagrebu, ovdje se
nabrajaju najprije filmovi i kopije
a) iz navedenih ustanova, zatim b)
iz unutrašnjosti, i c) iz inozemstva
(kratice: JA = Jugoslavenska aka-
demija znanosti i umjetnosti; SK =
Sveučilišna knjižnica, mf = mikro-
film, kp = kopirano, gotove kopi-
je; snimke iz drugih ustanova i ar-
hiva u Zagrebu navode se također
pod a), samo je u zagradama do-
dano, gdje im se nalazi original.
Signature R označuju rukopise, ko-
jima se originali čuvaju u Sveučil-
išnoj knjižnici, MR rukopise Me-
tropolitane, signature s rimskim
brojevima, slovima i arapskim broj-
kama rukopise Jugoslavenske aka-
demije, a ostale — kod mf — signa-
ture u bibliotekama u inozemstvu).

**a) filmovi i fotokopije glagoljskih
rukopisa iz arhiva i ustanova u
Zagrebu.**

Antonin IV a 48 kp JA, SK; IV a
48, IV a 92, VII 23 mf JA.

Blagdanar popa Andrije iz No-
voga IV a 99 kp JA, SK.

Brevijar Metropolitane MR 161
kp SK.

Brevijar R 4067 kp SK.

Bribirski misal III b 3 mf JA.

Dijalog Grgura pape I b 139, II
b 100 mf JA.

Discipul IV a 95, VIII 126 mf JA.

Fatevićev zbornik IV a 124 mf
JA.

Grškovićevo zbornik VII 32 kp
JA, SK.

Istarski razvod R 3677 kp SK.

Klimantovićevo ritual (Samostan
trećor. na Ksaveru) mf JA i kp JA,
SK.

Kolunićevo zbornik III a 51 kp
JA, SK.

Kvadirna Bratstva oltaru sv. Ni-
kole u Boljunu R 3330 kp SK.

Kvadirna sv. Antuna u Dolini
VII 89 mf JA.

Matice iz Draguča VIII 139a mf
JA.

Matice iz Lindara VIII 139b mf
JA.

Matice iz Vodnjana VIII 139c mf
JA.

Misal Metropolitane MR 180 kp
SK.

Pašmanski brevijar III b 10 mf
JA.

Protokoli riječkog kaptola 1545—
1555 (Drž. arhiv) kp JA.

Regule sv. Benedikta I a 74 kp
JA, SK.

Rukopis zapisa i čaranja IV d
55 i 56 mf JA, IV d 55 kp SK.

Tkonski zbornik IV a 120 kp JA,
SK.

Vinodolski zakon R 4080 mf JA,
kp JA, SK.

Vinodolski zbornik III a 15 mf
kp JA.

Zapisnici bratovštine sv. Jurja
na Trsatu IV b 93 mf JA.

Žgombićev zbornik VII 30 kp JA,

**b) filmovi i fotokopije glagoljskih
rukopisa iz unutrašnjosti**

iz Baške:

Kodeks o zagrobnom životu (poč.
XVII v.) mf kp JA.

iz Krka:

Ivančićev zbornik kp SK.

iz Novoga:

Novljanski misal mf JA.

Prvi novljanski brevijar mf JA.

Drugi novljanski brevijar mf JA.

iz Velog Lošinja:

Dvije knjige lošinskih notara iz
XVI—XVII v. mf JA.

iz Vrbnika:

Greblićev kvarezimal mf JA.

Petrisov zbornik mf JA.

Vrbnički statut mf JA.

Prvi vrbnički misal mf JA.

Drugi vrbnički misal mf JA.

Prvi vrbnički brevijar mf JA.

Drugi vrbnički brevijar mf JA.
Treći vrbnički brevijar mf JA.
Četvrti vrbnički brevijar mf JA.

c) filmovi i fotokopije glagolskih rukopisa iz inozemstva.

iz Beča (Nationalbibliothek):

Brevijar Vida Omišljanina cod. slav. 3 mf SK.

Brevijar cod. slav. 121 mf SK.

Kvadruga cod. slav. 55 mf SK.

Misal kneza Novaka cod. slav. 8 mf SK.

Misal ročki cod. slav. 4 mf SK.

Psaltir Petra Fraščića cod. slav. 77 mf SK.

iz Logensteinleithena (Austrija)

Sigetska kronika kp JA, SK.

iz Oksforda (Bodleian Library):

Brevijar-misal MS Can. Lit. 172 mf SK.

Misal MS Can. Lit. 349 mf SK.

Misal MS Can. Lit. 373 mf SK.

iz Pariza (Bibliothèque Nationale):

Brevijar-misal-ritual c. slav. 11 mf SK.

iz Rima (Biblioteca Vaticana):

Antonin cod. illirico 11 mf SK.

Brevijar cod. illirico 5 mf SK.

Brevijar cod. illirico 6 mf SK.

Brevijar cod. illirico 10 mf SK.

Brevijar Arch. di S. Pietro D 215 mf SK.

Misal cod. illirico 4 mf SK.

Misal cod. illirico 8 mf SK.

Zrcalo cod. illirico 9 mf SK.

LINGVISTIČKI KONGRES U LONDONU.

Od 1. do 6. rujna ove godine održan je u Londonu Sedmi međunarodni lingvistički kongres. Uz posebna predavanja (dnevno po 3—4 i to prije podne) zasjedale su poslije podne istovremeno tri sekcije (s. za opću lingvistiku, s. za uporednu lingvistiku i s. za uporednu indoevropsku filologiju), u kojima se raspravljalo o pitanjima, koja su unaprijed bila zadana, i za koja je unaprijed bio izabran referent. Teme su bile (sekc. 1): Koji su središnji problemi (s ob-

zirom na oblik i na značenje) kod negacije? Koja pitanja iz opće lingvističke teorije iskrsavaju kod studija numeracija i klasifikacija? (ref. W. E. Collinson). Može li se formalna gramatička analiza provoditi na jezicima kao što je kineski, u kojima su sve ili gotovo sve riječi nepromjenljive, i koji su principi za takav rad? (ref. H. Frei). Različne vrste rječnika, njihova priroda i njihova upotreba (ref. F. Mezger). (Sekc. 2): Kakav je doprinos uporednoj lingvistici dužna dati fonetika i semantika (ref. J. Fourquet). Kakvi se specijalni problemi javljaju kod uporednog proučavanja jezika bez povijesti, i kakve se specijalne metode primjenjuju u takvim slučajevima? (ref. M. Guthrie). U kojem smislu i do koje mjere uporedna gramatika ima neko značenje za deskriptivnu lingvistiku — i, može li se tradicionalna uporedna lingvistika unaprijediti u metodičkom smislu? (ref. L. Hjelmslev). Ukrštavanja područja s gramatičkim i fonološkim afinitetom unutar genetičkih jezičnih porodica (ref. A. Martinet). (Sekc. 3): Larinalna hipoteza i teorija fonema (uz pitanja o korijenskim determinativima) u indoevropskom jeziku (ref. J. Whatmough). Do koje mjere se principi i metode lingvističke geografije mogu uspješno primjenjivati na proučavanje indoevropskih jezika? (ref. M. Lejeune). Do kojeg se stupnja u indoevropskim jezicima iz čisto lingvističkih podataka mogu izvoditi zaključci s obzirom na kulturne i društvene sisteme? (ref. A. Scherer). Kakvi se zaključci o razvojnom putu Protoindoevropskoga mogu izvoditi iz podataka morfologije i tvorbe riječi? (ref. O. Szemerényi). - Predsjednici za pojedine teme, koji su upravljali diskusijom, bili su u sekc. 1. G. Deeters, W. Simon i W. von Wartburg, u sekc. 2. G. Devoto, B. Bloch, W. K. Matthews i W. de Groot, u sekc. 3. E. Benveniste, W. Pée, A. Debrunner i F. Mossé. Osim toga održane su — također s predavanjima — tri plenarne sjednice. Trećoj sjednici predsjedavao je naš delegat prof. A. Belić (koji je ujedno bio jedini predstavnik naše zemlje na tom kongresu).

BIZANTOLOŠKI KONGRES U SOLUNU.

Deveti međunarodni bizantološki kongres održat će se od 12. do 20. travnja 1953. u Solunu. Rad će se — uporedo ili uzastopno — odvijati u sedam sekcija (s. za arheologiju, s. za folklor, s. za povijest, s. za pravo, s. za bizantsku književnost, s. za neohelensku književnost i s. za teologiju). Predsjednik je Stilpon Kyriakides, generalni tajnik Pan. J. Zepos.

UREDBA O OSNIVANJU STAROSLAVENSKOG INSTITUTA U ZAGREBU

Staroslavenski Institut u Zagrebu osnovan je u ožujku ove godine uredbom Vlade Narodne Republike Hrvatske. Ta uredba glasi:

»Na temelju člana 80. stav. 2. Ustava Narodne Republike Hrvatske, a na prijedlog predsjednika Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, Vlada Narodne Republike Hrvatske donosi

Uredbu

o Staroslavenskom institutu

Član 1.

Pri Savjetu za prosvjetu, nauku i kulturu Vlade Narodne Republike Hrvatske osniva se Staroslavenski institut sa sjedištem u Zagrebu.

Član 2.

Zadatak je Staroslavenskog instituta:

a) da sakuplja, obrađuje i proučava staroslavenske, stare hrvatske i srpske glagoljske i ćirilske spomenike i drugo gradivo potrebno za izdavanje stručnih rječnika, monografija, zbornika i sličnih izdanja i da ih objelodanjuje;

b) da uz stručnu biblioteku osnuje fototeku, u kojoj će prikupljati

snimke svih važnijih glagoljskih spomenika, kao i spomenika pisanih ćirilicom i bosančicom, koji se nalaze u bibliotekama i arhivima izvan Zagreba ili u inostranstvu.

Član 3.

Radom Staroslavenskog instituta rukovodi direktor, kojega postavlja predsjednik Vlade Narodne Republike Hrvatske na prijedlog predsjednika Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu Vlade Narodne Republike Hrvatske.

Član 4.

Staroslavenski institut ima poseban proračun prihoda i rashoda, koji ulazi u sastav proračuna prihoda i rashoda Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu Vlade Narodne Republike Hrvatske. Naredbodavac za izvršenje proračuna je direktor instituta.

Član 5.

Bliže odredbe o organizaciji i radu Staroslavenskog instituta donijet će predsjednik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu Vlade Narodne Republike Hrvatske.

Član 6.

Ova Uredba stupa na snagu danom objavljenja u Narodnim novinama.

Broj 3290

Zagreb, 18. ožujka 1952.

Predsjednik Vlade
Narodne Republike Hrvatske
Dr. Vladimir Bakarić v. r.

Ministar-predsjednik
Savjeta za prosvjetu, nauku
i kulturu

Dr. Miloš Žanko v. r.

Do donošenja Statuta, kojim će biti uređena unutrašnja organizacija Instituta, dužnost direktora Instituta vrši njegov osnivač ministar Vlade Narodne Republike Hrvatske msgr. dr. Svetozar Ritig.